

FUNGUS

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE NEDERLANDSCHE MYCOLOGISCHE VEREENIGING

IN MEMORIAM C. BRAKMAN

Door den redacteur van Fungus aangezocht om over wijlen ons medelid Brakman een en ander te schrijven, heb ik met eenigen schroom deze taak aanvaard. Met eenigen schroom, omdat ik niet beschik over de noodige gegevens om een volledig levensbericht samen te stellen. Maar wat komt het er voor onze Vereeniging op aan nauwkeurig te vermelden of hij in dat of dat jaar geboren is, of hij zus of zoo heeft gestudeerd, of hij in lager of middelbaar onderwijs is werkzaam geweest. Daar gaat het ten slotte niet om. Wel diene meegedeeld te worden, wat hij voor de ontwikkeling van de mycologie in Nederland heeft gedaan en wat hij in onze Vereeniging heeft beteekend.

En dan wil ik als een der oudste leden onzer Vereeniging iets vertellen over onzen overleden vriend, die nagenoeg van den aanvang lid is geweest en in de eerste twintig jaren van haar bestaan een uitstekende kracht was op excursies, tentoonstellingen en vergaderingen.

Brakman was een stille werker, die feitelijk tot de oude garde der mycologen moet gerekend worden, die het klaarspeelde zuiver makroskopisch een goed inzicht in de mycologische flora te krijgen. Zonder gebruik te maken van het mikroskoop en daarbij behorende reagentia, maar alleen gewapend met een loupe wist hij door juiste waarneming en nauwkeurige bestudeering met hulp van de oudere mycologische handboeken zich een zoodanige kennis der paddestoelen te verwerven, dat hij mede door zijn uitnemend geheugen een voortreffelijke hulp was in allerlei moeilijke kwesties. Hij was uiterst secuur, wat o.a. tot uiting kwam in zijn minutieus handschrift.

Naast zijn voortreffelijke hoedanigheden als werkzaam lid onzer Vereeniging was hij ook een beste vriend. En zij, die hem gekend hebben, zullen zich hem herinneren als een prettige en trouwe deelgenoot in de vroegere excursies van de zgn. technische commissie. In latere jaren was hij mede door de ziekte van zijn vrouw te veel aan huis gebonden om nog daadwerkelijk deel te kunnen nemen aan excursies of tentoonstellingen. Het laatst trof ik hem nog bij het 25-jarig bestaansfeest onzer Vereeniging te Haarlem, waar hij als een der oudere leden niet wilde ontbreken.

Dat hij ondanks het zich terugtrekken uit het mycologische vereenigingsleven toch een groot vriend onzer Vereeniging is gebleven, blijkt wel uit het aanzienlijke legaat, dat hij aan haar heeft vermaakt.

Zijn nagedachtenis zal bij allen, die hem gekend hebben, in eere blijven.

R. i. p.

Zwolle.

P. J. A. J. MEULEMEESTER.

FUNGUS 10 JAAR!

Onze redacteur heeft de attentie gehad mij te vragen bij de 10e verjaardag van Fungus een artikeltje te schrijven, omdat ik bij de oprichting van ons tijdschrift een der redacteuren was. Ik voldoe gaarne aan dit verzoek, hoewel met bescheidenheid, want in de eerste plaats deelde ik dit redacteurschap met generaal Fabius, in de tweede plaats moet gezegd worden, dat Fungus er, sinds de redactie wordt gevoerd door G. D. Swanenburg de Veye, niet op is achteruitgegaan! Ik heb echter net voldoende bijdragen geleverd aan de redactie om te kunnen constateren, hoeveel werk aan zo iets verbonden is, wat door diegenen, die zo'n vijf keurige nummers per jaar thuis gestuurd krijgen, niet steeds wordt beseft. Alle hulde dus voor den tegenwoordigen redacteur, die al 't werk alleen doet en van Fungus heeft weten te maken, wat het nu is.

Groot was de schrik dan ook in de gelederen der mycologische, toen de redacteur verleden jaar met plannen tot aftreden kwam opdagen. Het zou een onherstelbaar verlies geweest zijn. Teleurstelling omtrent medewerking was oorzaak voor dit besluit, dat gelukkig niet onherroepelijk bleek. Angezien de heer de Veye de welwillendheid heeft gehad op zijn besluit terug te komen, moeten wij nu allen terdege beseffen, dat een redacteur, wil hij een behoorlijk tijdschrift vullen, moet beschikken over tal van bijdragen, eerder te veel dan te weinig, opdat hij een keuze kan doen. Zo kan ook de kopy, die voorlopig of definitief moet blijven liggen, nog van belang zijn voor 't welslagen der nummers. Weest dus niet kieskeurig met uw bijdragen, leden, en denkt vooral niet, dat deze aan een zeker criterium van geleerdheid moeten voldoen, om in aanmerking te komen een plaats in ons tijdschrift in te nemen.

Fungus voorziet ongetwijfeld in een belangrijke behoefte. Het tijdschrift is ongetwijfeld, naast excursies en vergaderingen, een belangrijke band tussen de leden, zo niet de belangrijkste! Daarvoor is Fungus geschapen en dit moet in de eerste plaats worden bedacht. Fungus kan dus veel bevatten, want de beoefening der mycologie en de liefhebberij in paddestoelen zijn veelzijdig. Onze leden doen er op verschillende manier aan. Voor al diegenen moet Fungus wat bevatten en eigenlijk ook — en daar hapert 't nog wel eens aan — *van* al diegenen. Wanneer men daarbij al eens in herhalingen treedt is dit minder erg, dan dat een bepaald artikeltje aan generlei bestemming voldoet. Ik weet zeker, dat dit de mening van onzen redacteur is en dat vooral bijdragen, die goed en populair zijn, welkom zullen zijn. Men kan trouwens velerlei dingen van verschillende kanten belichten.

De mening is geopperd om Fungus en de Mededelingen in één tijdschrift te verenigen. Hoewel hier veel voor te zeggen valt, zou dit m.i. alleen kunnen, wanneer men dan ook de meer elementaire zaken daarin geen plaats zou geven. Anderen zullen dus wellicht van mening zijn, dat de verdeling in tweeën toch nog altijd goed voldoet: de Mededelingen voor originele bijdragen van meer wetenschappelijke waarde en Fungus als algemeen tijdschrift — nu eens een beschouwing gevende over iets nieuws, dan weer propagandamateriaal bevattende, en tevens alle belangrijke vondsten in ons land gedaan — voor zover bekend — registrerende!

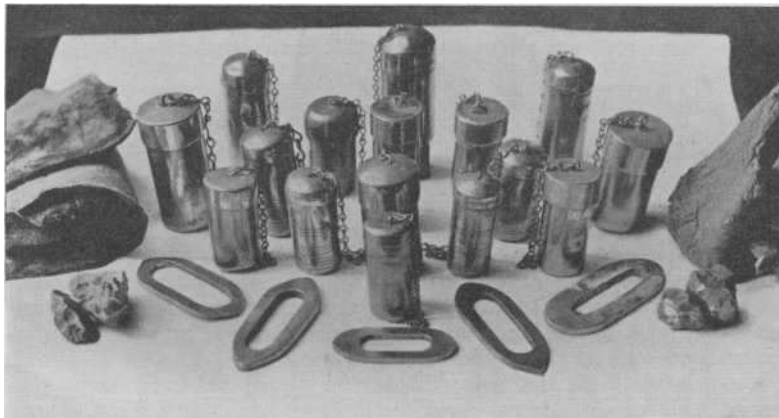
Het idee van generaal G. C. A. Fabius om Fungus in het leven te roepen heeft veel succes gehad. Na 10 jaar kunnen we zeggen, dat Fungus min of meer onmisbaar geworden is. Zelf heeft Fabius zijn volle kracht aan het tijdschrift kunnen geven tot zijn overlijden 10 Februari 1932 en hij deed dit met 't enthousiasme, dat de natuur in dezen man wist te wekken. Hij zou zich stellig verheugen na tien jaar zijn geesteskind zo fleurig te zien bloeien door de goede zorgen van den tegenwoordigen redacteur. Moge dit nog lang zo blijven en laten allen, die met deze wens instemmen 't onzen redacteur gemakkelijk en plezierig maken de redactie te voeren — men weet wel waardoor!

Amersfoort,

A. F. M. REIJNDERS.

DE TONDERZWAM (*FOMES FOMENTARIUS (LINN.)*) FR,
EENS WELDOENSTER DER MENSCHHEID
(*Vervolg*)

De „Forstmeister” moesten ook toezicht houden op de verdere bewerking, want het prepareren moest door de inzamelaars geschieden, opdat ook deze verdiensten in het land zouden blijven. Er ontstond een levendige tonderhandel met het buitenland, welke tot het jaar 1890, dus tot recenten datum gedreven werd. In dat jaar werd nog duizend Zentner uitgevoerd, maar bij de opkomst van den lucifer begon het bedrijf te kwijnen. Toen de eeuwenoude beuken, die door bliksem, vorst, storm of vallende boomen letsel hadden gekregen en op deze wonden weligen zwamgroei hadden gekregen, als tonderleveranciers geen waarde meer hadden, werden ze spoedig door de „Forstwirtschaft” opgeruimd, te meer, omdat ze de andere, gezonde boomen in de nabijheid zouden kunnen infecteeren en de waardevolle houtopbrengst zouden kunnen verminderen. Wanneer de zwam de boom in reten en klooven heeft

Gewone tondeldozen met zwam, slagijzers en vuursteentjes

Foto Schweers

aangetast, worden de houtvezels spoedig doortrokken door het witte mycelium, zoodat het hout bros en waardeloos wordt. Op de schors ontwikkelt zich een rijke mosflora, die het afstroomende water, dat de zwam zoozeer behoeft, vasthoudt. Er ontwikkelen zich in het spletige hout soms groote lappen viltachtig mycelium, dat strengen naar buiten zendt, waarna spoedig de vorming der vruchtlichamen plaats heeft. Deze zijn eerst halfbolvormig en week, doch groeien uit tot de bekende hoefvormige gestalten met harde beschermende bovenzijde en poriënlagen aan de onderzijde.

Elk jaar wordt het volume vergroot door het aanzetten van een nieuwe poriëllaag. Het aantal verdiepingen geeft dus den ouderdom van de

Foto van der Hoef, Zeist.

Fraai bewerkte tondeldoosjes uit de collectie van den heer van der Hoef te Zeist. Bovenste rij van links naar rechts: 1. Tondeldoos van rood koper met geel koper bewerkt. 2. Id. van ivoor met zilveren banden en ketting. 3. Id. van zeer harde, houtachtige vrucht, met deksel van palissander hout, zilveren band en ketting. Onderste rij van links naar rechts: 4. Oud-Hollandsche zilveren tondeldoos (drie keurteekens en meesterteeken), daarnaast de bijbehorende vuursteendoos (drie keurteekens en meesterteeken) met vuurslag er aan bevestigd.

zwam aan en de hoogte van elke laag geeft de meer of minder gunstige groeivoorwaarde aan van het jaar, waarin de laag is aangegroeid. Zij kunnen een leeftijd van tien tot vijftien jaren bereiken. Valt de beuk ter aarde, dan worden nieuwe poriënlagen haaks op de vorige aangezet, terwijl de oude lagen met een taaie huid waterdicht worden overtrokken. Zoo ontstaan soms helmvormige lichamen, die een enorme grootte kunnen verkrijgen. Men heeft tonderzwammen gevonden met een diameter van 60 cm.

In ons land zijn slechts twee vindplaatsen van *Fomes fomentarius* (L.) geregistreerd nl. de Middachter Allée en Eefde, doch de beuken waarop zij voorkwamen zijn opgeruimd en momenteel zijn er geen tonderbeuken meer aanwezig. In '36 meende ik op Middachten een boom met F.f.

te vinden, doch het was de platte tonderzwam, die in het jeugd-stadium den hoefvorm vertoont. Wij twijfelen er echter niet aan, of *Fomes fomentarius* zal nog wel ergens in ons land te vinden zijn. Wij houden ons vooral aanbevolen voor berichten hierover. Onze oudsten van dagen op het platteland hebben in hunne jeugd nog vuur geslagen met behulp van de tondeldoos, slagijzer of zakmesrug en vuursteentjes. Het vereischt eenige behendigheid. Zoo troffen wij achter het dorpje Hoogland bij Amersfoort een ouden baas aan, die het kunstje nog goed verstond en die met één slag het tonder in den „tintelpot" tot smeulen bracht, hoewel hij dit werkje sinds zijn jeugd jaren met meer bij de hand gehad had.

De tondeldoos, die met den bijna luchtdicht passenden afsluitdop aan kettinkje en den beweegbaren bodem om het tonder naar boven te drijven en te dooven, bij uitstek practisch en doelmatig waren, zijn ook langzamerhand schaarsch geworden.

Van den huiselijken haard, den scheper, rietsnijder, visscher, strooper, houthakker en voerman zijn zij in de laatste halve eeuw successievelijk verhuisd naar den uitdrager, antiquair en verzamelaar en dus nog maar bij uitzondering te bekomen. De bijzondere soorten versierd of van edele metalen ziet men nog maar héél zelden. Een antiquair vertelde mij, dat hij er eens een verkocht had van goud gemaakt en met edelsteen versierd, welke twee duizend gulden had opgebracht. Het is met de tondeldoos gegaan zooals met de snuifdoos, men maakte ze voor de rijken hoe langer hoe kostbaarder.

Als surrogaat voor het kostbare echte tonder werd in ons land voor de vulling ook veel gebruikt een strook opgerold katoen, dat door onvolledige verbranding tot verkoling was gebracht.

In Duitschland heeft men ook in oorlogstijd diverse „Zunderersatz" geprobeerd uit andere zwammensoorten bereid. Zoo werd de vuurzwam = *Fomes ignarius* (L.), die aan onze oude duinabeelen en wilgen voorkomt, ook onderzocht, doch ongeschikt bevonden, daar het vleesch te hard en te bros is. Deze zwam echter werd wel gebruikt als brandstof. Andere soorten bleken ongeschikt, omdat zij na het aansteken spoedig weer uitdoofden. Met de witte bultzwam = *Trametes gibbosa* (Pers.) en vooral met de doolhofzwam = *Daedalea quercina* (L.) werden gloeieresultaten bereikt, die overeenkwamen met het langzame doch zekere oxydatieproces, dat het gloeiende tonder vertoont. Wij hebben zelf nog de geschiktheid onderzocht van de platte tonderzwam = *Ganoderma applanatum* (Pers.), die ook voldoende vezeligheid bezit. De doolhofzwam heeft in het verleden in ons vaderland ook reeds de chirur-

foto Schweers

Beuk met platte

Fomes applanatus (Pers.) te Middachten

gische, bloedstelpende diensten geleverd van de echte Zunder- of Wundschwamm, Zoo lezen wij in den „Catechismus der Natuur" van Martinet (1778) de volgende „samenspraak" over Agaricus quercinus [de vroeger algemeene naam Agaricus, later overgedragen voor het begrip Plaatjeszwam, stamt af van de stad Agaria in Sarmatië (Zevenburgen, Oekraïne), de uitvoerplaats in dien tijd van zwamproducten. Dit wordt vermeld door Prof. Dr. S. Killerman, Regensburg, in het Z.f. Pk:

V.: Kan het nutte van deze Plant zoo groot zijn als derzelver fraaiheid ?

A.: Indien er geen Leger te velde trekt zonder dezen knoest, indien er geen Hospitaal denzelven immer ontbeert, wat zult ge dan zeggen ?

V.: Verklaar mij dit raadsel,

A.: De Ondervinding heeft geleerd, dat er dusverre geen middel bekend is, hetgeen zoo schielijk het bloeden stelt, wanneer den soldaat een Arm of Been wordt afgeschooten, als dit harde zwam, vooraf geklopt en bereid! Wat zegt gij nu? Aan zulken veragten knoest hebben duizend gewonden het leven te danken.

Maar ook aan „zulken veragten knoest" hebben milliarden der grijze oudheid het levende vuur te danken. Wij mogen dus gerust spreken van de tonderzwam als weldoenster der menschheid door de eeuwen heen,
Nijmegen, SCHWEERS,

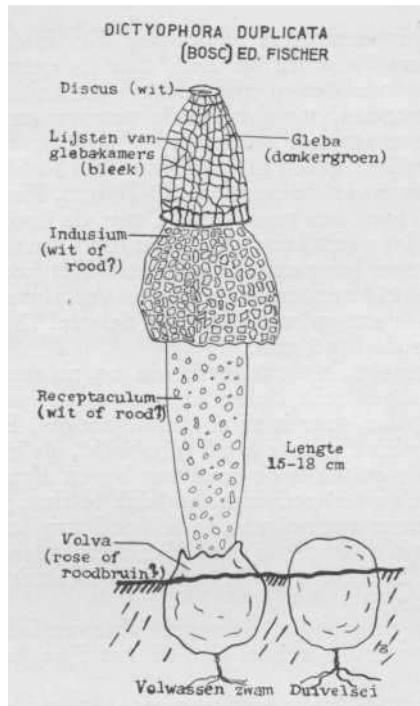
KOMT DICTYOPHORA DUPLICATA (BOSC) ED. FISCHER IN NEDERLAND VOOR?

De Noordamerikaanse stinkzwam *Dictyophora duplicata* werd in 1926 voor het eerst in Europa ontdekt en wel door E. H. L. Krause in Mecklenburg (Basidiomycetes Rostochiensis, 1928, p. 3), Prof. Ulbrich uit Berlijn heeft speciaal zijn aandacht aan deze zwam en zijn verspreiding gewijd.

Daardoor bleek, dat deze synoniem is met *Phallus impudicus* (L.) Pers, var. *togatus* Cost. et Duf. en met *Hymenophallus togatus* Kalchbr. en in West-Duitsland, maar ook in Frankrijk en Engeland was en wordt gevonden. Deze systematische en geografische studies wilde Prof. Ulbrich voortzetten, waarom hij vragenlijsten rondstuurde. Mogelijk heeft een van de lezers van Fungus een exemplaar in zijn bezit, omdat het zeer waarschijnlijk is, dat de „Schleierdame" ook in ons land verspreid is. Een bericht met opgave van bijzonderheden aan ondergetekende wordt zeer op prijs gesteld, die voor verdere doorzending zal zorgen,

De soort komt voor op schaduwachtige plaatsen in gemengde bossen, parken en tuinen, dikwijls tezamen met *Phallus impudicus*. Het optreden is zeer afhankelijk van bepaalde weersomstandigheden, nl. warme, vochtige zomers, zodat de zwam zeker niet ieder jaar te verwachten is.

De „gesluerde dame" is te onderscheiden van *Phallus impudicus*, de grote stinkzwam, door het voorkomen van een witte of roze netvormige sluier (indusium) onder de donkergroene hoed, die ongeveer

even lang is als deze. Verzoeken de kleuren van volva („duivelsei“), steel en sluier op te geven, alsmede hoe talrijk en hoeveel malen achtereen de zwam op dezelfde plaats werd aangetroffen. Ook de exemplaren zelve zijn natuurlijk welkom!
 Leiden, Rijksherbarium. J. S. ZANEVELD

VERPA DIGITALIFORMIS

Het zogenaamde „vingerhoedje“ behoort tot de meer zeldzame voorjaarspaddestoelen. In 1937 vond ik haar voor het eerst in mijn tuin en wel op een zeer eigenaardige groeiplaats. Op een vlak, uitstekend gedeelte van een muur groeit een grote pol van *Sempervivum tectorum*, die met een weinig kleigrond genoeg heeft genomen. Midden uit de rozetten kwam de *Verpa* te voorschijn. Ook in 1938 verscheen zij op dezelfde plaats, maar in 1939 niet. Het eerste exemplaar had een vreemd gevormde hoed, die in het geheel niet op een vingerhoed geleek. Dank zij de hulp van Dr Oort en het Leidse Herbarium werd de naam vastgesteld. Ik zelf had deze fungus nog nooit gezien en kon niet tot een besluit komen.

Gisteren vond ik *Verpa* echter op allerlei plaatsen in mijn tuin, tussen *Ericaceae* in de rotstuijn, onder struiken, ja zelfs op in de herfst omgespitte stukken onder struikgewas komt de paddestoel op. Ongeveer 25 exemplaren heb ik nu voor me liggen en nu valt de enorme variabi-

liteit van deze soort eerst goed in het oog. Het is duidelijk, dat alle exemplaren tot dezelfde soort behoren, daar de extremen door overgangen met elkaar verbonden zijn, maar verscheidene exemplaren zouden, alleen gevonden, tot evenzovele puzzles aanleiding kunnen geven, als men de zwam niet kende.

Cool en van der Lek geven in deel I van hun Paddestoelenboek op blz. 254 als de lengte van de steel op: 50-70 mm. Het kleinste exemplaar, dat ik vond, heeft een steel, lang 11 mm, de hoed is 12 mm hoog en 13 mm breed. Het meest forse exemplaar heeft een steel van 100 mm en de hoed is 25 mm hoog en 38 mm breed. Het hoogste exemplaar heeft een steel van 124 mm, maar de steel is veel dunner dan van het hiervoren genoemde exemplaar. Hierbij is de steel 18 mm dik, bij het hoogste exemplaar slechts 9 mm.

De hoed is licht reebruin tot donkerbruin toe, nu eens glad, dan weer sterk gerimpeld tot geplooid, de onderrand van de hoed sluit nu eens tegen de steel aan, dan weer is zij er van afgebogen. Bij enkele exemplaren is de oppervlakte van de hoed gebobbeld, als bij de vrucht van een braam. Bij de meesten is de hoed van boven afgerond tot min of meer puntig en de vingerhoedvorm duidelijk te zien, maar bij enkele, vooral de meest forse exemplaren, is de hoed van boven sterk ingezonken, zodat men in de steel kan zien. Men denkt dan een geheel andere soort voor zich te hebben, soms is ook de hoed sterk ingescheurd en onregelmatig geworden.

De steel is recht of gebogen, de oppervlakte van licht crème kleurig tot meer roodachtig bruin, geheel glad of met fijne, bruine stippeltjes bezet.

Uit het bovenstaande blijkt eens te meer, dat men een fungus eerst leert kennen, wanneer men vele exemplaren bij elkaar heeft, die men kan vergelijken. Tot mijn spijt ben ik niet in staat een afbeelding bij deze korte beschrijving te voegen, de exemplaren worden in de verzameling van het botanisch laboratorium te Amsterdam opgenomen.

Leersum.

W. M. DOCTERS VAN LEEUWEN.

VERPA DIGITALIFORMIS

Dezer dagen (27 April) vond ik aan den voet van de Grebbeberg (Rhenen) een exemplaar van deze zwam, goed ontwikkeld en slank, ongeveer 12 cm hoog.

Hoe staat het toch met de meer of mindere zeldzaamheid van deze soort? In de eerste druk van het Paddestoelenboek vermeldde wij haar als „plaatselijk vrij algemeen”; in de latere als „niet algemeen”. Nu, algemeen is ze zeker niet. Ik herinner mij niet haar ooit eerder gevonden te hebben. Indien dit zo is, moet 't wel al heel lang geleden zijn. Het zou mij interesseren, indien ik betreffende de verspreiding van Verpa van onze leden enige gegevens ontving.

Wageningen.

VAN DER LEK.

Behalve de bijdrage van Prof. Docters van Leeuwen, kunnen de volgende weinige gegevens, waarover ik in verband met vondsten van dit zwammetje beschik, den heer v. d. Lek misschien reeds van dienst zijn. Slechts eens heb ik zelf het genoegen gehad Verpa te ontmoeten, toen

ik een jaar of 4 geleden een tweetal exemplaren in een kwekerij bij Amersfoort vond. De tweede keer, dat ik het ding in handen kreeg, was eind April van dit jaar, toen ons medelid Lok te Appelsga mij 6 stuks toezond, afkomstig uit een tuin in de buurt van Assen.

Van de 16 gepubliceerde vondsten in de Mededelingen (1918-1933) zijn er 12 uit de duinstreek, 4 elders uit 't land. Is de kans op het vinden van Verpa werkelijk het grootst in de duinstreek of zullen opgaven van latere vondsten, waartoe dan reeds het viertal in dit Fungusnummer vermeld, gerekend mogen worden, aantonen, dat het toeval is geweest ? En zal het misschien ook blijken, dat deze paddestoel meer op bebouwd terrein (tuinen, parken, kwekerijen) voorkomt dan op onbebouwd (loofbossen) ? Gaarne wil ik meerdere opgaven van waarnemingen ontvangen en in Fungus publiceren.

DE VEYE.

ZELDZAAMHEDEN OP BLADSCHEEDEN EN TRAPTREDEN

Lezer(es)! U kent toch het verhaaltje van de alleenwonende oude dame, die elken avond vóór zij zich ter ruste begaf, onder haar bed keek om een mogelijken inbreker te ontdekken en die, toen zij hem na jaren inderdaad aantrof, heelemaal niet schrok, doch hem begroette met de woorden: O, ben je daar eindelijk, ventje! (waarop de man zéér verschrikt het huis uitholde). Welnu, zóó is het mij eenigszins vergaan, toen ik in Sept. 1938 de interessante zwam *Naucoria typhicola* (Hennings) in een moerasje te Overasselt op de smalbladige lischdodde zag glinsteren, even boven het wateroppervlak. Ik kende het bestaan sinds 1934, toen ik bij de studie over *Omphalia typhae* bemerkte, dat *Typha angustifolia* erg getapt is bij de zwammen. Behalve een *Corticium* en eenige *Asco*'s komen daarop voor *Psathyra typhae* (Kalchbr.) en *Naucoria typhicola* (Herin.). Beide heb ik in 1938 ontmoet, doch de aardigste herkenning was van de laatstgenoemde soort. In 1890 in den Hortus te Berlijn ontdekt en door Hennings beschreven, werd dit zwammetje in 1929 eerst weder vermeld uit den Hortus in Ludwigshafen. Thans dus een vondst in de vrije natuur. Bruinrose rimpelige hoedjes ter grootte van een dubbeltje aan witte, haast doorschijnende steeltjes, die gezeteld zijn op rottende bladscheeden van de *Typha*, op een hoogte van 3-8 cm boven den waterspiegel. Zuiver saprophytisch, doch schijnbaar parasitisch. Door hun anatomie zijn zij uiterst breekbaar, want het dunne hoedvleesch en het trama der lamellen bestaat uit ± ronde cellen. Van twaalf exemplaren bracht ik negen stuks heelhuids op den oever en een zestal gaaf thuis. De ontwikkeling dezer zwammetjes moet uiteraard snel zijn, want de voedsterplant komt ook eerst laat in den zomer tot groei.

Aan de auteursbeschrijving, die zéér goed is en voorkomt in de Verhandl. d. Bot. Vereins d. Prov. Brandenburg, 1891, is weinig toe te voegen, doch de geslachtsnaam zal in het licht van Kühneres Monographie over de *Galera*'s *Conocybe* moeten worden, daar behoudens de kleur van het sporenstof bij deze soort weinig met de *Naucoria*'s strookt.

Een andere merkwaardige zwamplek was de gemetselde trap, die van de straat naar de kelderwerkplaats van mijn rijwielhersteller leidt. In de hoeken der treden, maar vooral in de steenvoegen en zelfs ook onder een tegen het muurwerk opgehangen gaspijp, zijn hier van Juli

tot November in massa zwammen verschenen, in bundeltjes van twee tot zes stuks, welke zonder twijfel tot het geslacht *Marasmius* behooren, doch welke bezwaarlijk tot eene bekende soort gerekend kunnen worden. Volgens kenners en volgens de afbeelding in Konrad en Maublanc gelijken deze zwammen op *Mar. impudicus* Fr., doch dit is een zeldzame dennenboschbewoner met andere sporen etc. en anderen reuk. De keldertrapzwammetjes ruiken nl. zéér duidelijk naar knoflook, zooals dit bij eenige andere *Marasmi* het geval is. De Fransche *Marasmius*-kenner, Mr Kühner, zal naar ik hoop voor deze zwam wel een oplossing vinden.¹⁾ Als substraat mag aangenomen worden het gewone straatvuil, daar, voor zoover dit is na te gaan, in dezen kelder nooit hout of zaagsel is verwerkt.

Het zal dienstig zijn met het oog op een eventueel opduiken elders een korte beschrijving van de zwam te geven.

Hoed: Diam. tot 30 mm. Platklokvormig, kaal, iets ruwig. In vochtigen toestand purper bruinrood en soms met doorschijnend gestreepten rand. In drogen staat bleek, geelachtig rose.

Steel: 25-35 x 3-5 mm. Vezelig-taai, soms platgedrukt of gegroefd, hol. Bovenaan bleek geel-rose of paarsig, onderaan donkerpaars tot zwart. Geheel of gedeeltelijk wit berijpt.

Lamellen: 3-4 mm breed, vrij dicht op elkaar gedrongen, opstijgend aangehecht. Licht bruinrose, met witte snede.

Vleesch: geelwit, onder de hoedhuid wijnkleurig. Reuk naar knoflook. *Sporen:* lancetvormig 6-7-(8)/2-3. Bas. in het algemeen 4-sporig 15—18—(24)/6—7 μ met sterigmen ter lengte van 4-6 μ . De lamellensnede is ongelijk door kleurlooze randcellen, in groepjes geplaatst. Sporenstof zuiver wit.

Voorkomen: In bosjes van 2-6 stuks op straatvuil in kalkvoegen van metselwerk.

Nijmegen.

SCHWEERS.

¹⁾ Mr Jules Favre, de eminente mycoloog uit Genève, berichtte mij intusschen, dat hem geen vermelding van deze zwam in de literatuur bekend was.

Naschrift: le Het N. typhicola-terrein wordt helaas in '39 als losterrein gebruikt voor klei uit de uiterwaarden (Maaskanalisation), het is al grootendeels bedolven. Speurt dus naar nieuwe vindplaatsen, lezers!!

2e In het Scandinavische tijdschrift „Frisia” werd door Møller de identiteit verondersteld van *Psathyra typhae* Kalchbrenner (Fr.) en de ook door hem gevonden *Naucoria typhicola* (Henn.), doch dit is door hem in particuliere correspondentie herroepen, nadat hij (via Lange) mijne beschrijvingen gelezen heeft. Er is een eenigszins overeenkomstige habitus, doch de sporenkleur is geheel verschillend evenals de microscopische bijzonderheden.

VERZOEK OM MEDEWERKING VOOR HET DOEN VAN WAARNEMINGEN BETREFFENDE HET VOORKOMEN VAN STEREUM PURPUREUM EN FOMES POMACEUS

Het bestuur ontving de volgende brief, die hier in zijn geheel wordt afgedrukt:

„In verband met het in toenemende mate optreden van de lood-

glansziekte, in het bijzonder bij vruchtboomen, zouden wij gaarne meer gegevens ontvangen over het voorkomen van *Stereum purpureum*, die deze ziekte veroorzaakt.

Wij zouden het zeer op prijs stellen, indien ook de leden Uwer Vereniging hun aandacht aan het voorkomen van deze zwam zouden willen wijden en mededeeling zouden willen doen van de plaatsen, waar zij de zwam waarnemen, de gewassen en voorwerpen als palen e.d., waarop deze fructificeert en de veelvuldigheid van optreden.

Wellicht zou daarop in Uw tijdschrift „Fungus” eenige malen de aandacht gevestigd kunnen worden en indien U mij een lijst van hen, die zich hierbij als medewerker zouden willen opgeven, kunt toezenden, zou ik aan deze medewerkers enkele gratis couverts voor opzending hunner gegevens kunnen toezenden.

Voor Uwe medewerking en antwoord houd ik mij aanbevolen.

*De Inspecteur, Hoofd van den
Plantenziektenkundigen Dienst,*
w.g. N. VAN POETEREN.

Nader heeft de Heer van Poeteren nog verzocht eveneens te willen letten op het voorkomen van *Fomes pomaceus* aan vruchtboomen. Zij, die niet voldoende bekend zijn met de beide bovengenoemde zwammen, worden verwezen naar het Paddestoelenboekje van Cool en van der Lek.

De leden, die bereid zijn waarnemingen te doen, kunnen zich of bij den Secretaris opgeven of zich direct richten tot den Heer Ir N. van Poeteren, Hoofd van den Plantenziektenkundigen Dienst te Wageningen.

A. J. P. OORT.

NOG EEN VERZOEK OM MEDEWERKING!

Toen op de laatste bestuursvergadering van onze vereniging de allerwegen gepropageerde bescherming van natuurhistorisch-belangrijke gebieden, die, steeds zeldzamer wordend, gevaar lopen vroeg of laat aan ontginning, bebouwing of anderszins opgeofferd te worden, ter sprake kwam, werd de vraag gesteld, of het niet de moeite waard en mogelijk zou zijn, te trachten, een aantal terreinen, die uit mycologisch oogpunt interessant en waardevol zijn, voor vernieling te behoeden. In verband met eventueel hiertoe in het werk te stellen pogingen, zal het echter noodzakelijk zijn, eerst een overzicht te krijgen van de terreinen in ons land, die in aanmerking komen. Daarvoor is de hulp van onze leden — paddestoelenliefhebbers en -kenners — onontbeerlijk! *Vandaar het dringend verzoek tot U allen gericht, om te willen mededelen, voor welke fungi-rijke plekken in Uw omgeving of elders (ook op landgoederen) naar Uw mening bescherming gewenst of noodzakelijk is.* Uw opgaven, met vermelding van de juiste plaats op de kaart van Nederland (zo mogelijk schetsje bijvoegen) en van gegevens, die het belang aantonen (eventueel beknopte inventaris), worden gaarne bij ondergetekende ingewacht.

DE VEYE.

NIEUWE LEDEN

A. Groeneweg, Wilhelminastraat 95, Doetinchem.
J. Kaal, Celebesstraat 16, Wormerveer (Juniorlid).
L. Post, Konijnenwal 9, Tiel.

ADRESVERANDERINGEN

Mej. J. Bouwman, Statensingel 546, Rotterdam-C.
Dr J. G. ten Houten, Regentesselaan 33, Bussum.
T. O. van Kregten, Beukstraat 42, Den Haag.
W. G. J. van Soeren, Rivierenlaan 210/z, Amsterdam-Z.
O. F. Uffellie, 't Stort (Zuid) 24, Amersfoort.
J. S. Zaneveld, Ericalaan 12, Leiderdorp.

DE ALGEMENE LEDENVERGADERING

Deze zal plaats vinden op Zaterdag 8 Juli a.s. te Utrecht. *Willen de leden, die bereid zijn den middag met een mycologische bijdrage op te luisteren, den secretaris, Ericalaan 5, te Wageningen, daarvan in kennis stellen?*

UIT HET REDACTIEBUREAU

Dank aan allen, die bij de verzorging van dit nummer behulpzaam waren! Maar ik heb de kopij, op een enkele bijdrage na, verbruikt, zodat ik weer ten zeerste om nieuwe stof verlegen ben. De heer Reynders heeft in dit nummer een waarderend woord over Fungus, dat nu 10 jaar bestaat, willen schrijven en nog eens gewezen op de noodzakelijkheid den redacteur bij zijn werk zo veel mogelijk de behulpzame hand te bieden. Ik ben hem voor zijn schrijven zeer erkentelijk en wil nu maar hopen, dat het voor U een prikkel te meer moge zijn, om mijn portefeuille met allerhande bijdragen te helpen vullen in het belang van Fungus en — niet te vergeten — van onze vereniging!

De kopij voor het Juli-nummer moet 1 Juli uiterlijk in mijn bezit zijn.

DE VEYE.

INHOUD

In memoriam C. Brakman, door P. J. A. J. Meulemeester	43
Fungus 10 jaar!, door A. F. M. Reijnders	44
De tonderzwam (slot), door A. C. S. Schweers	45
Komt Dictyophora duplicata in Nederland voor?, door J. S. Zaneveld	48
Verpa digitaliformis, door Prof. Docters van Leeuwen	49
Verpa digitaliformis, door H. A. A. v. d. Lek	50
Zeldzaamheden op bladscheeden en traptreden, door A. C. S. Schweers	51
Verzoek om medewerking, door A. J. P. Oort	52
Nog een verzoek om medewerking, door de Veye	53
Nieuwe leden en adresveranderingen	54
De algemene ledenvergadering	54
Uit het redactie bureau	54